

Ecosystemen in de regio Utrecht

Deel 2

Augustus 2023

Inleiding en achtergrond van dit paper

In de editie van dit paper van vorig jaar hebben we vooral benadrukt dat het tijd werd dat de regio Utrecht uit zijn schulp zou kruipen. Door meer te gaan vertellen waarom het een aantrekkelijke regio is. Immers, de regio Utrecht was economisch gezien altijd een van de best bewaarde geheimen van Nederland.

Het is goed wonen in de regio: historische steden, mooie dorpen, prachtige landschappen en een rijk cultureel leven. Het heeft een uitstekend ondernemersklimaat, een jonge, goed opgeleide beroepsbevolking, excellent onderzoek en onderwijs, een stevig cluster aan zakelijke dienstverleners, op het kruispunt van snel- en spoorwegen en op 20 minuten van Schiphol. Niet voor niets bevindt de regio zich al tien jaar in de top vijf van meest competitieve regio's van Europa. En pas geleden, in april 2023 werd de regio zelfs nr.1 in deze lijst (Regional Competitive Index). Een positie die verplichtingen met zich meebrengt.

Sinds de publicatie van dit paper in maart 2022 heeft de regio gelukkig niet stilgestaan. Integendeel, er is ontzettend veel gebeurd.

Zo staat er inmiddels een duidelijke positionering voor de regio: 'Utrecht, beating heart of a healthy society'. Met deze positionering en de daarbij behorende profilering 'Utrecht, Heart of Health' wil de regio de komende jaren zichtbaar worden als meest gezonde regio op aarde, waar gewerkt wordt aan de gezonde mens, de gezonde leefomgeving en de gezonde samenleving.

Daarnaast hebben de prioritaire ecosystemen - waar we in de vorige paper voor het eerst inzicht in gaven - zich doorontwikkeld en hebben alle drie de ecosystemen inmiddels een heldere strategie, met de daarbij behorende keuzes en richting. In deze update van 2023 zullen we voornamelijk inzoomen op deze drie op innovatie gerichte ecosystemen en de nieuwe inzichten hierbinnen.

In dit paper zul je lezen dat de economische bedrijvigheid in de regio in combinatie met goed leven steeds vastere vorm krijgt. En dat de inrichting van de ecosystemen zichtbaar wordt. In clusters, campusvorming, groeifonds aanvragen etc.

Noot: Dit paper is geschreven door de ROM Utrecht Region en diverse partners in het werkveld van de drie ecosystemen. Dit is editie 2 van dit paper. In 2024 verschijnt editie 3.

Positionering van de regio Utrecht

Een nieuwe positionering dus, 'Utrecht, beating heart of a healthy society'. In nauwe samenwerking met bedrijven in de regio heeft de stuurgroep regio positionering een duidelijk beeld geschetst van het kern inzicht dat onze regio onderscheidt ten opzichte van andere regio's in Nederland en over de grens. Utrecht als kloppend hart van een gezonde samenleving, dat de komende jaren uitgroeit tot de gezondste regio op aarde.

Gezond op drie niveaus

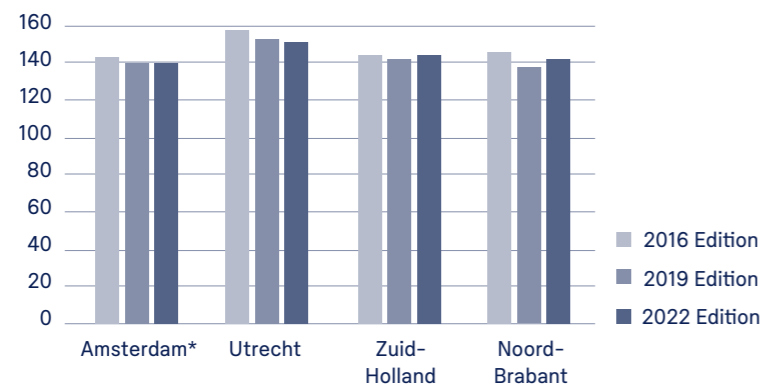
Gezonde mens	economisch gedragen door het ecosysteem Life Sciences & Health.
Gezonde leefomgeving	economisch gedragen door het ecosysteem Earth Valley.
Gezonde samenleving	economisch gedragen door het ecosysteem Media en Gaming.

Om de positionering zichtbaar te maken is gekozen voor de regionale proflering '**Utrecht, heart of health**'. Dit is de etalage waarin de samenwerkende partijen in de regio – van bedrijfsleven tot overheden en kennisinstellingen, maar ook stadsmarketing – alle validatie van de positionering samenbrengen. Daarmee ontstaat er één platform waarop de gezamenlijke prestaties worden gebundeld, www.heartofhealth.com. Ook de ecosystemen dragen vanuit hun eigen programma's en mijlpalen bij aan dit unieke profiel.

De Regional Competitiveness Index (RCI)

Op 27 maart, tijdens de officiële lancering van 'Utrecht, Heart of Health' op het Utrecht Science Park, is bekend geworden dat Utrecht als regio op nr. 1 staat van de meest competitieve regio's in Europa. Daar mogen we als regio ontzettend trots op zijn. Het sterkt ons in de beweging die we als ROM Utrecht Region hebben ingezet – samen met de regionale stakeholders – om de komende jaren verder te bouwen aan onze prioritaire ecosystemen. Op die manier kunnen we die unieke plek ook de komende jaren behouden. Wie weet zelfs verbeteren.

Dat vraagt overigens doorzettingsvermogen en samenwerking. Want, hoewel we er goed voor staan, zien we ook dat onze competitieve voorsprong kleiner wordt.

1) Bronnen: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/work/rci_2022/eu-rci2_0-2022_en.pdf, CBS, Startupmonitor Utrecht Regio 2022

In het hiernavolgende deel zoomen we verder in op de drie ecosystemen die wij in de regio de prioriteit geven. Media & Gaming, Life Sciences & Health en Earth Valley. De cijfers en inzichten die we voor deze update nodig hadden, zijn via onderzoek en werksessies bij elkaar gebracht door de Provincie Utrecht en de sectorteam (zij werken aan de ecosystemen) in combinatie met het Intelligence team van de ROM Utrecht Region.

Nieuwe kennis en sleuteltechnologieën

Tijdens het schrijven van deze tweede versie loopt ook een nieuw onderzoek naar het ecosysteem ICT, als horizontale 'onderlaag' onder alle regionale ecosystemen met haar sleuteltechnologieën zoals blockchain/web3, artificial intelligence (AI), digital twins en cyber security. De ICT-dienstverlening in de regio Utrecht is ongekend groot ten opzichte van andere regio's in Nederland en biedt daarmee een belangrijke voedingsbodem voor het ontwikkelen van kansen in de belangrijke sectoren in de regio.

Binnen dit ecosysteem, dat we op dit moment in kaart brengen, zie we onder andere een verschuiving van het traditionele 'uurtje factuurtje' naar het verkopen van data en digitale diensten. Dat biedt grote kansen voor de bedrijvigheid van dienstverlenende bedrijven, maar is ook een grote verandering. Het kan ervoor zorgen dat de arbeidsproductiviteit van de regio fors omhooggaat.

Het onderzoek toont bovendien de essentiële rol voor de ROM in het verbinden van ondernemers aan kansen met digitale sleutel technologieën. Deels zijn deze versleuteld in de ecosystemen, zoals Media Technologie & Gaming en ICT. Maar omdat digitalisering dwars door alle programma's en ecosystemen heen loopt, heeft de ROM ook een trekkersrol gepakt in de programma's die vanuit de AI Hub Midden-Nederland worden aangeboden, als ook de EDI-H, een programma dat ondernemers helpt met digitaliseringsvraagstukken, vanuit Europa. Op die manier zorgen we ervoor dat de sleutel technologieën hun weg terugvinden naar de ondernemers, ofwel via de ecosystemen, ofwel direct.

Naar een economisch wendbare regio

Van oudsher is onze regio Utrecht een regio van lage pieken en lage dalen. Dat is stabiel en maakt de regio minder kwetsbaar, maar zorgde er in het verleden voor dat de regio ook minder hard kon groeien dan andere regio's. Ook lieten verschillende analyses zien dat de netwerken gericht op innovatie en het leiderschap dat daarbij hoort ontbreken. Daarmee bleef ook de private R&D veelal achter in onze regio.

Door het aanjagen van de drie prioritaire ecosystemen in de regio verwachten we dat private partijen steeds meer gaan meedoen en investeren. Dat we samen zichtbaar zijn in Europa en Den Haag en meer gaan innoveren. Dit zal zorgen voor meer wendbaarheid. Wendbaarheid die we nodig hebben om sneller in te spelen op de economische en maatschappelijk uitdagingen die er liggen zoals verduurzaming en digitalisering. Dat vergt een nauwe samenwerking van private partijen zoals startups, MKB-ers en grote bedrijven, met kennispartners en publieke partijen.

De tabel hieronder laat zien op welke manier de ecosystemen bijdragen aan de maatschappelijke uitdagingen en landelijke missies van de overheid. Het schetst een goed beeld van de relevantie van de richting die Utrecht als regio heeft gekozen.

ENERGIE & DUURZAAMHEID	LANDBOUW, WATER & VOEDSEL	GEZONDHEID & ZORG	VEILIGHEID
 Een volledig CO2-vrij elektriciteitssysteem in 2050 (EARTH VALLEY) Een CO2-vrije gebouwde omgeving in 2050 (EARTH VALLEY) In 2050 zijn grondstoffen, producten en processen in de industrie netto klimaatneutraal en voor tenminste 80% circulair Emisieloze mobiliteit voor mensen en goederen in 2050 (EARTH VALLEY)	 Nederland is en blijft de best beschermde en leefbare delta ter wereld, ook na 2100 Klimaatneutrale landbouw en voedselproductie (FOOD VALLEY) Klimaatbestendig landelijk en stedelijk gebied (EARTH VALLEY) Gewaardeerd, gezond en veilig voedsel (FOOD VALLEY) Duurzame en veilige Noordzee, oceanen en binnenwateren (EARTH VALLEY)	 In 2040 is de ziektelast als gevolg van een ongezonde leefstijl en ongezonde leefomgeving met 30% afgenomen (LSH) In 2030 wordt zorg 50% meer (of vaker) in de eigen leefomgeving (in plaats van in zorginstellingen) georganiseerd, samen met het netwerk rond mensen (LSH) In 2030 is van de mensen met een chronische ziekte of levenslange beperking het deel dat naar wens en vermogen kan meedoen in de samenleving met 25% toegenomen (LSH) In 2030 is de kwaliteit van leven van mensen met dementie met 25% toegenomen	 Integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit Maritieme hightech voor een veilige zee (EARTH VALLEY) Cyberveiligheid (MEDIA & GAMING) Genetwerkt optreden op land en vanuit de lucht Samen sneller innoveren voor een adaptieve krijgsmacht Slimme intelligence o.b.v. data en AI (MEDIA & GAMING)

Focus op de regionale kracht

Het regionale bedrijfsleven zoekt naar aanknopingspunten om een groeispurt te kunnen maken. Ons sterk, onderscheidend profiel met een heldere focus helpt daarbij. Hieronder vind je een overzicht van de programma's of pijlers per prioritaair ecosysteem.

Media & Gaming

- Datakluisen, Privacy & Web3 (privacy en nieuwe advertentiemodellen)
- Immersive Content (metaverse, enhanced content en nieuwe businessmodellen)
- Future of News (visie op fake news, filter bubbels en de brede democratische waarden)
- Scalable Intellectual Property (schaalbaarheid van content)
- Inclusivity and Representation

Life Sciences en Health

- Future health: cel- en weefseltechnologie, oncologie.
- Healthy environment: exposoom, one health.
- Living better: preventie, vitaliteit, sport en bewegen, mens-technologie interactie

Earth Valley

- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Mobiliteit
- Duurzaam gebouwde omgeving

Alle Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen in Nederland werken met ecosystemen. De definitie die wij ervoor gebruiken in regio Utrecht is:

Een ecosysteem is een lange termijn (>10 jaar) op innovatie gericht samenwerkingsverband tussen Bedrijven, Kennisinstellingen en Overheden op een voor een regio onderscheidend thema (ten opzichte van andere nationale en internationale regio's) waaraan alle spelers in de keten een actieve bijdrage leveren. In de samenwerking is de collectieve agenda leidend voor de activiteiten van het ecosysteem. Denk daarbij aan het werken aan/of aan de ontwikkeling van toekomstige technologieën, human capital, kennisdeling, subsidieaanvragen en lobby.

Niet iedere samenwerking in de regio voldoet aan deze definitie.

De drie prioritaire ecosystemen in de regio Utrecht zijn gekozen op basis van selectiecriteria waarmee we de economische waarde aan en het belang van een ecosysteem toekennen. Deze zijn iets aangescherpt ten opzichte van vorig jaar. Naast de onderstaande opsomming, hebben we dit jaar ook onderzocht.

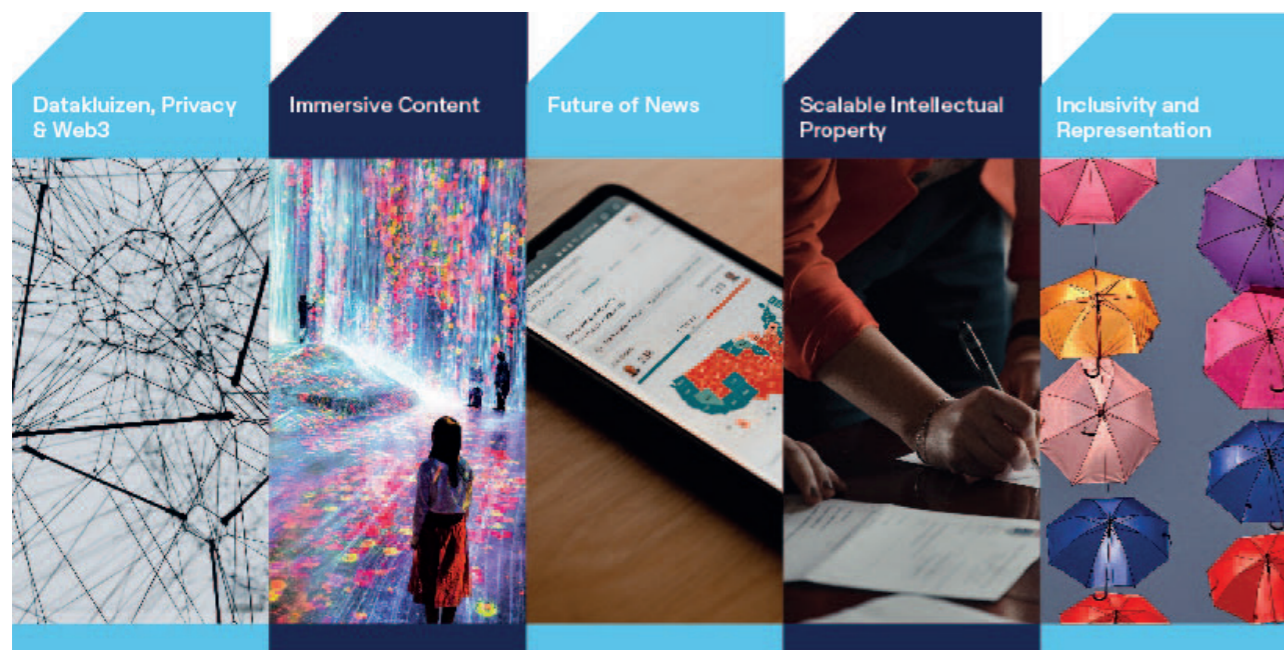
Onderscheid	t.o.v. andere gebieden in Nederland en Internationaal.
Omvang	Banen en omzet.
Groeipotentie	Het % verwachte groei per jaar en nieuwe thema's die zich erin ontwikkelen.
Bedrijvigheid	Op welke manier is deze samenwerking al onderdeel van de triple helix, mkb, startups?
Innovatiekracht	Welke ontwikkelingen sluiten aan bij de sleuteltechnologieën die relevant zijn? Is er veel of weinig R&D aanwezig?
Talent	Zijn de juiste opleidingen en profielen in de regio aanwezig?
Kennispositie	Positie kennisinstututen & universiteiten.
Aansluiting bij missies van de overheid:	
PR-, mediageniek	Kunnen we er een aansprekend verhaal van maken?

3 Prioritaire ecosystemen van de regio Utrecht

1 Media & Gaming (inclusief Edtech)

Het ecosysteem Media en Gaming was vorig jaar nog niet inhoudelijk gedefinieerd. Het rapport dat de ROM samen met Deloitte, Dutch Game Garden, MediaPerspectives en de Gemeente Hilversum schreef, maar ook de innovatieagenda van de industrietafel, hebben gezorgd voor inzicht en een heldere profilering richting de toekomst.

ROM Utrecht Region sluit zich aan bij de conclusies en richtingen uit het rapport en de speerpunten uit de innovatie agenda van de industrietafel Media. Hieruit zijn drie concrete pijlers ontstaan, waaraan na verdiepende gesprekken nog 2 activiteiten voor het komend jaar zijn toegevoegd.

Datakluisen/Privacy & Web3

Bij de ontwikkeling van het huidige internet hebben de Europese (en Nederlandse) spelers de boot gemist op het gebied van advertentie inkomsten. Inmiddels gaat 80% van het advertentiegeld naar grote internationale spelers als Meta, Google en Apple. Daarnaast blijkt het lastig om het eigenaarschap van de data op een veilige manier te beheren voor de consument. De ontwikkeling van een nieuw, veilig internet vanuit Europa is essentieel om onze business, en de privacy van burgers te beschermen. Datakluisen spelen hierin een essentiële rol. Er loopt op dit moment een aanvraag bij het Nationaal Groei Fonds om fondsen binnen te halen waarmee elke inwoner van Nederland een eigen datakluis kan krijgen.

Immersive content

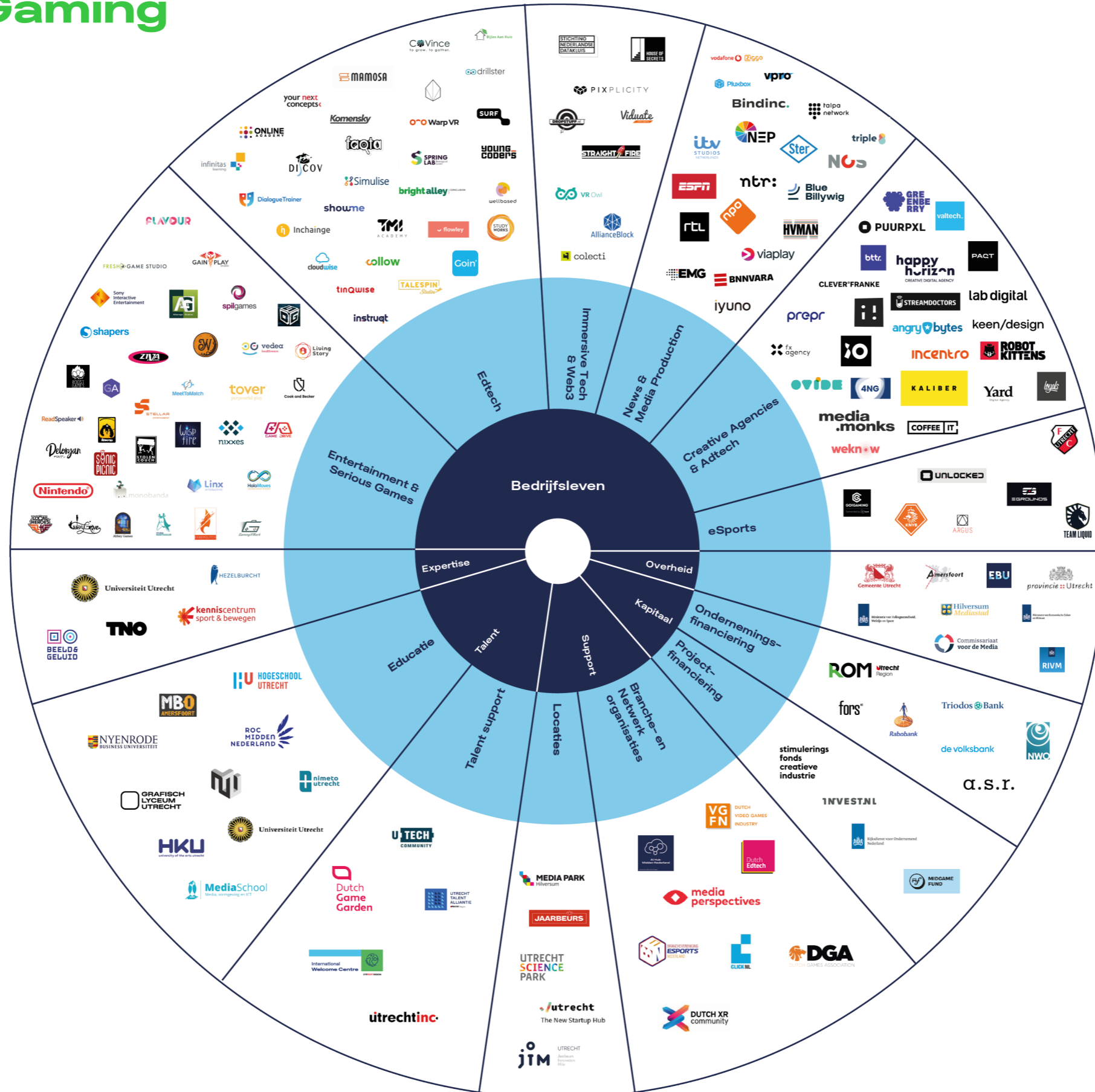
Een nieuw internet, gebruik makend van grotere bandbreedtes, biedt kansen tot het ontwikkelen van diepere content lagen die zorgen voor nieuwe manieren van interactie en nieuwe businessmodellen. Immersive Experiences (IX) spelen een steeds belangrijkere rol in ons leven. Denk bijvoorbeeld aan virtual reality, 360 graden beeld/video, augmented reality, chatbots, interactieve animatie en games. Wereldwijd wordt IX gezien als één van de drijfveren achter de derde grote digitale transitie (Web 3), die een grote weerslag zal hebben op ons dagelijks leven, werken, leren en recreëren. Ook dit thema heeft geleid tot een aanvraag bij het Nationaal Groei Fonds onder de naam CIIC (Creative Industry Immersive Impact Coalition). Hierbij wordt met name gekeken naar de toepassing van immersieve content in onder andere cultuur, gaming, media en entertainment, evenementenindustrie, maakindustrie, gebouwde omgeving en overheidsdiensten.

Future of News

Bij het ontwikkelen van nieuwe wetgeving en invulling van het internet, spelen brede democratische waarden en de veiligheid van het gebruik van content een essentiële rol. Recent onderzoek heeft bijvoorbeeld aangetoond dat complottheorieën meer dan 100.000 burgers beïnvloeden, wat leidt tot anti-institutioneel extremisme. Daarnaast bereiken extreemrechtse groeperingen steeds meer kwetsbare jongeren via kanalen als Telegram.

Het rapport 'Future of News' (Deloitte), dat in januari 2023 is gelanceerd, bespreekt de genoemde aandachtspunten en bevat een programma met zes acties waarop het ecosysteem kan inspelen, zoals educatie in digitale media om de digitale geletterdheid te vergroten en transparante algoritmen om derden en nieuwsconsumenten invloed te geven op algoritmes.

Overzicht ecosysteem Media & Gaming

Six initiatives to increase and safeguard the value of news.

(Bron: Deloitte, whitepaper Future of News, januari 2023)

De zachte kant van technologische innovatie

Bij de hoofdthema's valt op dat er intensief gekeken moet worden naar de zachte kant. Naast technologie moet immers ook de consument meegenomen worden in dit proces naar een nieuw internet. Samenwerking tussen partijen kan leiden tot positieve gedragsverandering en het creëren van een inclusieve digitale gemeenschap waarin iedereen kan participeren en bijdragen.

Het huwelijk media & gaming

Hoewel het gaming segment van dit ecosysteem een sterke overlap kent in de gekozen thema's, zoals Datakluisen en Immersive content, zien we voor de gaming sector nog andere uitdagingen, waarop we ons als ROM richten:

1. Gebrek aan financiering voor game-ontwikkelaars. Veel ontwikkelaars hebben moeite om financiering te vinden voor hun projecten, waardoor ze vaak genoodzaakt zijn om hun projecten te annuleren of uit te stellen.
2. Gebrek aan erkenning van de gaming sector als een serieuze industrie. Dit heeft geleid tot een gebrek aan steun vanuit de overheid en het bedrijfsleven.

Graag nemen we voor dit whitepaper een inzicht over uit de cultuurmonitor.nl. Het domein Games groeit jaarlijks met indrukwekkende cijfers. Het aantal makers van games groeit snel, evenals het aantal spelers en de omzet. De coronacrisis heeft deze groei over het algemeen versterkt. Naast de economische waarde stijgt ook de culturele erkenning van games. Steeds vaker ontstaan daardoor raakvlakken met

andere culturele domeinen. Dat zogenaamde 'Trickle Down effect' op andere sectoren is erg groot.

Nieuwe Fase voor de ROM per april 2023

De ROM Utrecht Region heeft in maart van dit jaar een vrij intensieve rol gekregen in het ecosysteem Media & Gaming.

Een deel van de lopende taken rondom de industrietafel is overgenomen om de voortgang te continueren. De ROM neemt geen leidende rol in het opzetten van een nieuwe industrietafel, dat is een taak voor de industrie zelf.

De taken die overgenomen zijn:

- Het onderhouden en uitwerken van de Innovatieagenda op de thema's content, data en nieuws.
- Continuering overlegstructuren en fieldlabs.
- Business development en vertegenwoordiging van de mediasector in verschillende werkgroepen.
- Ontwikkelen van een XR Lab.

Inzichten in het ecosysteem

Onze regio faciliteert 90.000 banen in Media & Gaming, inclusief de dienstverlening in technologie.

Nederland heeft een sterke concentratie van gaming- en mediabedrijven, goed voor een directe economische waarde van zo'n 27 miljard euro.

Regio Utrecht is de op een na grootste regio in Nederland in gaming werknemers.

Maatschappelijke problemen

Innovaties in media en gaming zijn noodzakelijk voor het oplossen van maatschappelijke problemen in een steeds digitaler wordende wereld. Zoals bijvoorbeeld fake news, filterbubbels, behoud en ontwikkeling van de Nederlandse identiteit, sociale eenzaamheid en inbreuk op privacy. Innovaties in media & gaming dragen bij aan de (economische) soevereiniteit en bieden we tegenwicht aan Amerikaanse en Chinese big tech. Het is noodzakelijk dat de Nederlandse en Europese overheden in deze thema's gaan investeren, om ervoor te zorgen dat we onze Europese soevereiniteit en economische slagkracht (bijv. in de advertentiemarkt en mediaproductie) behouden.

Focus op cross-sectoraal

Investeren in digitale media, - en gamingtechnologie is niet alleen investeren in een enorme sector op zichzelf, maar kent bovendien grote positieve **trickle down effecten** naar andere sectoren zoals de **bouw, energie, cultuur en zorg**. Innovaties in media en gaming zijn dan ook noodzakelijk voor het stimuleren van de digitale transformatie van andere sectoren.

Metaverse Ventures

In 2022 heeft de ROM Metaverse Ventures opgezet om te gaan investeren in schaalbare, innovatieve ondernemingen die maatschappelijke uitdagingen aanpakken met betrekking tot filterbubbels, privacy en nieuwe online businessmodellen.

Belangrijkste aandachtspunten voor het verder ontwikkelen van het ecosysteem

- Campusontwikkeling verbinden met de strategische inhoudelijke agenda van het ecosysteem.
- Agendering van het belang van de thema's binnen het ecosysteem bij de overheid, zodat het als vast onderdeel op de economische agenda komt.
- Bewustwording creëren bij de betrokken partijen voor een gedeelde visie op het ecosysteem.
- Verbinding leggen tussen gamingtechnologie en de thema's van de industrietafel;
- Inzicht krijgen in startups binnen de media- en gamingindustrie om gerichte investeringen mogelijk te maken.

2 Earth Valley

Een jaar na de oprichting staat buiten kijf dat het innovatie ecosysteem Earth Valley een blijvende beweging is.

De uitdagingen voor een blijvend gezonde leefomgeving zijn enorm.

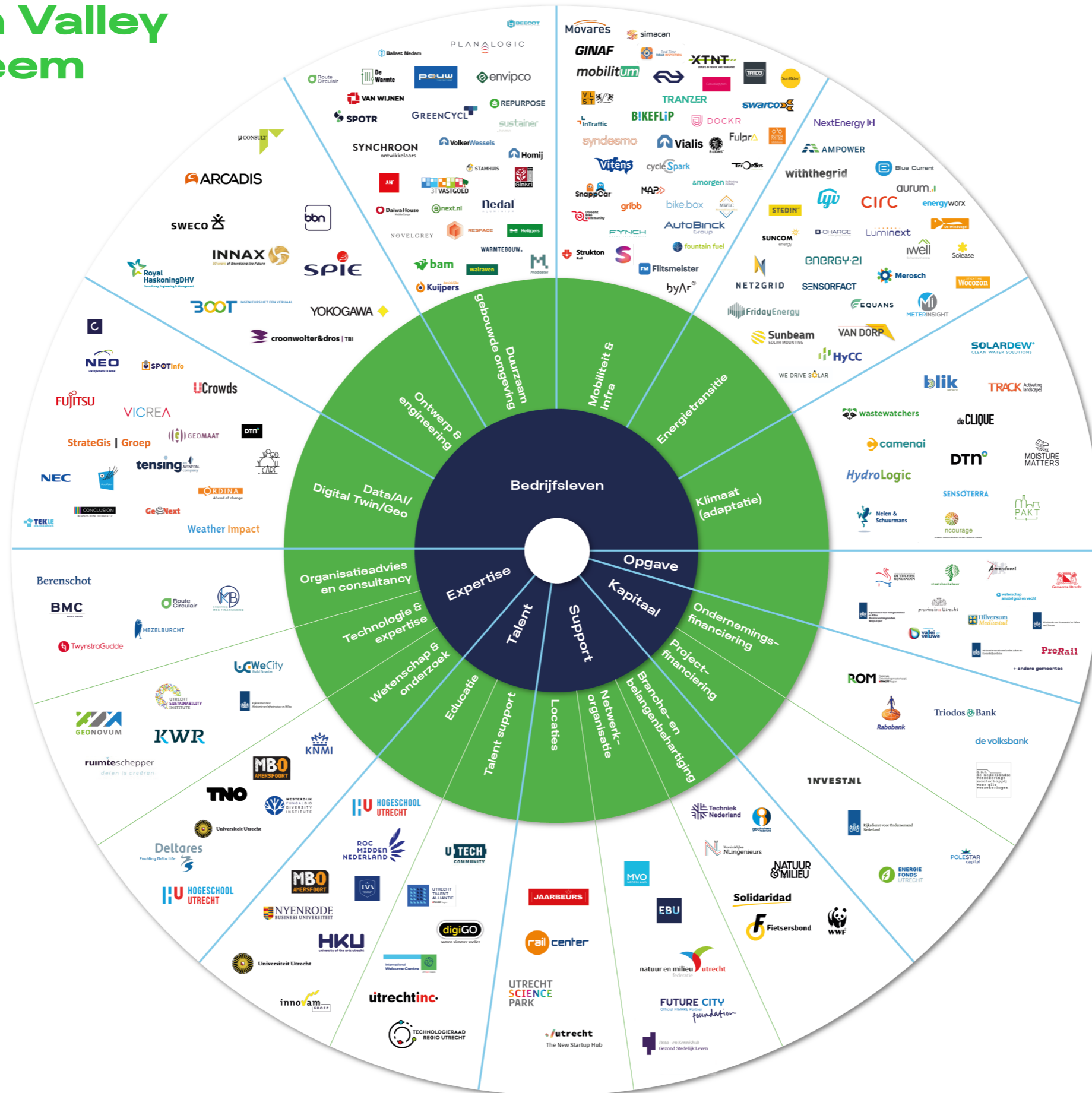
Nederland heeft hoge ambities als het gaat om duurzaamheid en circulariteit in de gebouwde omgeving: het doel is om in 2030 50% minder primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen) te gebruiken en alle bouwopdrachten 100% circulair uit te vragen. Daarmee wordt niet alleen een bijdrage geleverd aan de transitie naar een circulaire economie, maar ook aan de doelstellingen van Parijs. De gebouwde omgeving biedt hiervoor grote mogelijkheden: ze is verantwoordelijk voor 60% van het grondstoffenverbruik, 40% van de CO₂-emissies en 40% van het totale energieverbruik in Nederland.

Een ambitie die moet samengaan met ruim 170k woningen erbij alleen in de regio Utrecht om aan de vraag te voldoen.

We staan als samenleving op een kruispunt als het gaat om mobiliteit en de bouw van duurzame woningen. De gevolgen van de opwarming van de aarde zijn inmiddels voelbaar. De dreiging van het water groeit, net als de vraag naar duurzame energie.

Als we willen bouwen aan een samenleving met welzijn voor de mensheid, dan is actie gewenst om de klimaatverandering blijvend te vertragen en ons aan te passen aan onvermijdbare veranderingen. Gelukkig gebeurt er al heel veel. En is de regio Utrecht de plek waar onderwijs, bedrijfsleven en overheid elkaar al vinden. Hiermee beschikken we al over het fundament om te werken aan innovaties voor de leefomgeving. Door nog meer samen te werken en te innoveren kunnen we versnellen in de aanpak van de maatschappelijke opgaven.

Een overzicht van het Earth Valley ecosysteem

De thema's binnen Earth Valley:

Earth Valley richt zich op 4 grote thema's; Mobiliteit, Klimaatadaptatie, Energietransitie en Duurzaam gebouwde omgeving met digitalisering als onderlaag.

De samenhang en integraliteit van opgaven in dichtbevolkte gebieden vragen echter steeds meer om (geo)data, digital twins, ICT en artificial intelligence (A.I.) voor draagvlak (burgerparticipatie), besluitvormingsprocessen en de uiteindelijke realisatie. Deze digitale structuur loopt dan ook horizontaal door de vier thema's heen.

Het overzicht op de vorige pagina geeft inzicht in de potentie die we in de regio hebben voor het organiseren van dat ecosysteem. Earth Valley stelt ons in staat een fundament te leggen om de juiste prioriteiten te kiezen en innovaties en investeringen mogelijk te maken.

Sinds de lancering vorig jaar is Earth Valley in een nieuwe fase beland. Een fase van doorpakken. De focus licht voor het komende jaar op:

1. Groei van het netwerk van innovatieve bedrijven. En daarmee het verbinden van innovatieagenda's aan de ondernemers.
2. Versnelling op het aantal activiteiten: denk aan handelsmissies zoals het bezoek aan de Intergeo in Essen; bedrijven die zich in de Earth Valley vestigen; Earth Valley Café om het netwerk te activeren; Earth Ventures bijeenkomsten zoals recent in de startup 414.
3. Programmering op inhoudelijke thema's: met de innovatieagenda's van bedrijven als vertrekpunt worden steeds meer thema's opgepakt. In samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen en overheden worden roadmaps opgesteld die als basis dienen voor (financierbare) innovatieprojecten en innovatieprogramma's waarin publieke en private partijen samenwerken en innoveren.

Belangrijkste vervolgstappen voor het komende jaar

- Earth Valley werkt inhoudelijke programma's uit rond circulaire bouw, energietransitie en digital twins.
- Rom Utrecht Region heeft samen met de Provincie Utrecht en RHDHV de innovatie roadmap voor slimme energiesystemen gepubliceerd. Met daarin een focus op netcongestie. Er zijn diverse actielijnen benoemd, zoals de eHubs-ontwikkeling, die op dit moment al wordt opgepakt.
- Smart mobility: De komende periode vinden bedrijventafels plaats die voortbouwen op gesprekken met een veertigtal innovatieve bedrijven in de regio. Daarnaast loopt een verkenning 'Innovatieagenda Smart Mobility' samen met bedrijven, kennispartijen en overheden.
- LIVE, in Amersfoort, is de eerste succesvolle subsidieaanvraag binnen Earth Valley. Het project is een goed voorbeeld van samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en marktpartijen die met producten en innovaties bijdragen leveren aan maatschappelijke opgaven van de overheid. De volgende stap is dat Earth Valley deze verduurzaming in meer wijken realiseert en de stap zet naar een landelijke digital twin.
- In oktober is het meerjarige publiek private innovatieprogramma 'digitalisering in de circulaire bouweconomie', ook wel DigiC <DigiCee> gestart. Het innovatieprogramma helpt bedrijven op de digitale uitwisseling die nodig is voor de industrialisatieslag in de bouwsector, het digitaal in kaart brengen van de bestaande gebouwde omgeving en het slim organiseren van de logistieke uitdaging die (circulair) bouwen en renoveren met zich meebrengt.
- Groei in investeringen. Steeds meer partners en bedrijven verbinden hun agenda en activiteiten aan de agenda van Earth Valley. De bouw van het ecosysteem is niet alleen het stimuleren van innovaties van het bedrijfsleven (startups, scale-ups en innovatie MKB). Ook een duidelijke Human Capital Agenda, Leiderschap en voldoende vraag (transitie opgaven) zijn cruciaal. Het evenement 'GeoBuzz connects to Earth Valley' (juni) is daarom niet alleen het moment waarop de participanten aan Earth Valley bij elkaar komen en de etalage van kennis en innovatie tonen, maar ook het moment om met de partijen in het ecosysteem op veel meer pijlers aan het ecosysteem te bouwen. En werkelijk commitment van elkaar te vragen.

Special DigiC:

'DigiC' draait om Digitalisering in de Circulaire Bouweconomie. Samen met de participerende partijen Vialis, Daiwa House Modular Europe, Stamhuis en digiGO, nu, TNO, Rabobank, Arcadis en Provincie Utrecht – heeft de ROM Utrecht Region een programma neergezet waarbij we een innovatie-ecosysteem aanjagen dat bijdraagt aan de grote bouwopgave van de regio Utrecht. Als onderdeel van Earth Valley dus. Dat zullen we meer gaan zien. Kleinere specifieke innovatie-ecosystemen met een eigen financiering, die zichzelf als onderdeel van Earth Valley draaien.

DigiC heeft drie actielijnen

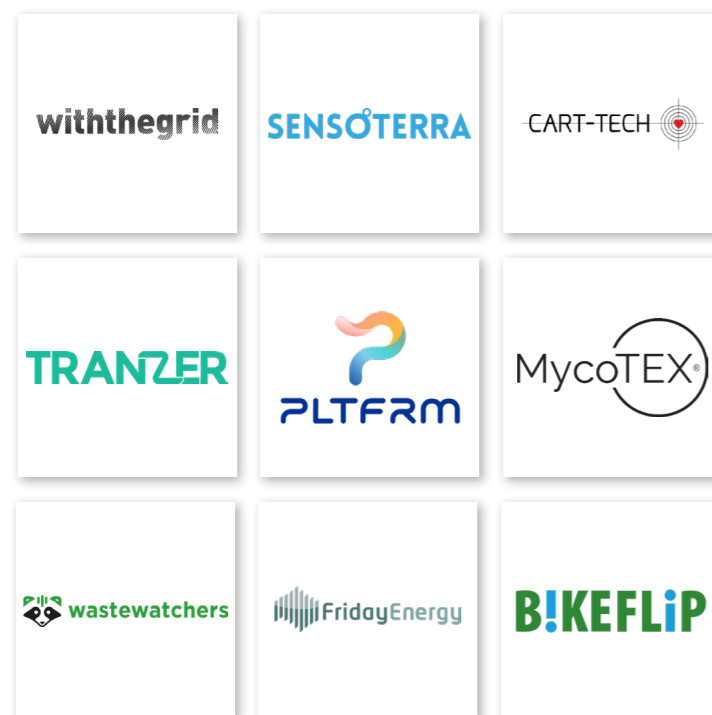
- 1 De digitale uitwisseling ten behoeve van fabrieksmatig bouwen.** Regio Utrecht is koploper in (kennis)partnerships op het gebied van bouwconfiguratie, interactieve databases en feedback loops (hout, beton en staal).
- 2 Digitaliseren van materialen in de bouw.** Regio Utrecht is koploper in data van circulaire bouwprojecten makkelijker uitwisselbaar en toegankelijker maken en is de toepassingsregio van datadiensten.
- 3 Slimme bouwlogistiek.** Regio Utrecht is koploper op het gebied van 'The Internet of Building Materials (IoBM)'.

Met het DigiC programma ontwikkelt de regio Utrecht zich tot dé toepassingsregio voor productmatig, circulair bouwen en schone bouwlogistiek, met behulp van slimme ICT en datadiensten. En zetten we samen belangrijke stappen in de ontwikkeling van de circulaire economie.

Earth Ventures

In 2022 heeft de ROM Earth Ventures opgezet, om te gaan investeren in schaalbare, innovatieve ondernemingen met oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen voor een gezonde en groene leefomgeving.

Met Earth Ventures hebben we de afgelopen tijd geïnvesteerd in:

Earth Valley community en events

Het netwerk van Earth Valley en het aantal activiteiten groeit. Inmiddels zijn er binnen het ecosysteem meer dan 700 bedrijven in kaart gebracht, die steeds hechter gaan samenwerken.

Earth Valley organiseert ieder kwartaal succesvolle evenementen. De eerste drie Earth Valley Cafés in september, maart en mei waren drukbezocht en zijn geïnitieerd om een ontmoetingsplek te zijn voor deelnemende en geïnteresseerde partijen. De LinkedIn-community van Earth Valley groeit.

Op het jaarlijkse event Connect Live van ROM Utrecht Region en Economic Board Utrecht was in 2022 voor het eerst een Earth Valley-plein met 30 sprekers en 12 tafelsessies.

Earth Valley haalt grootschalige evenementen die aansluiten op de inhoudelijke programma's naar de regio. In juni vindt de eerste formele samenwerking met GeoBuzz plaats in Amersfoort. Met ten minste 2000 bezoekers is ook dit event een volgende stap in de groei van het ecosysteem.

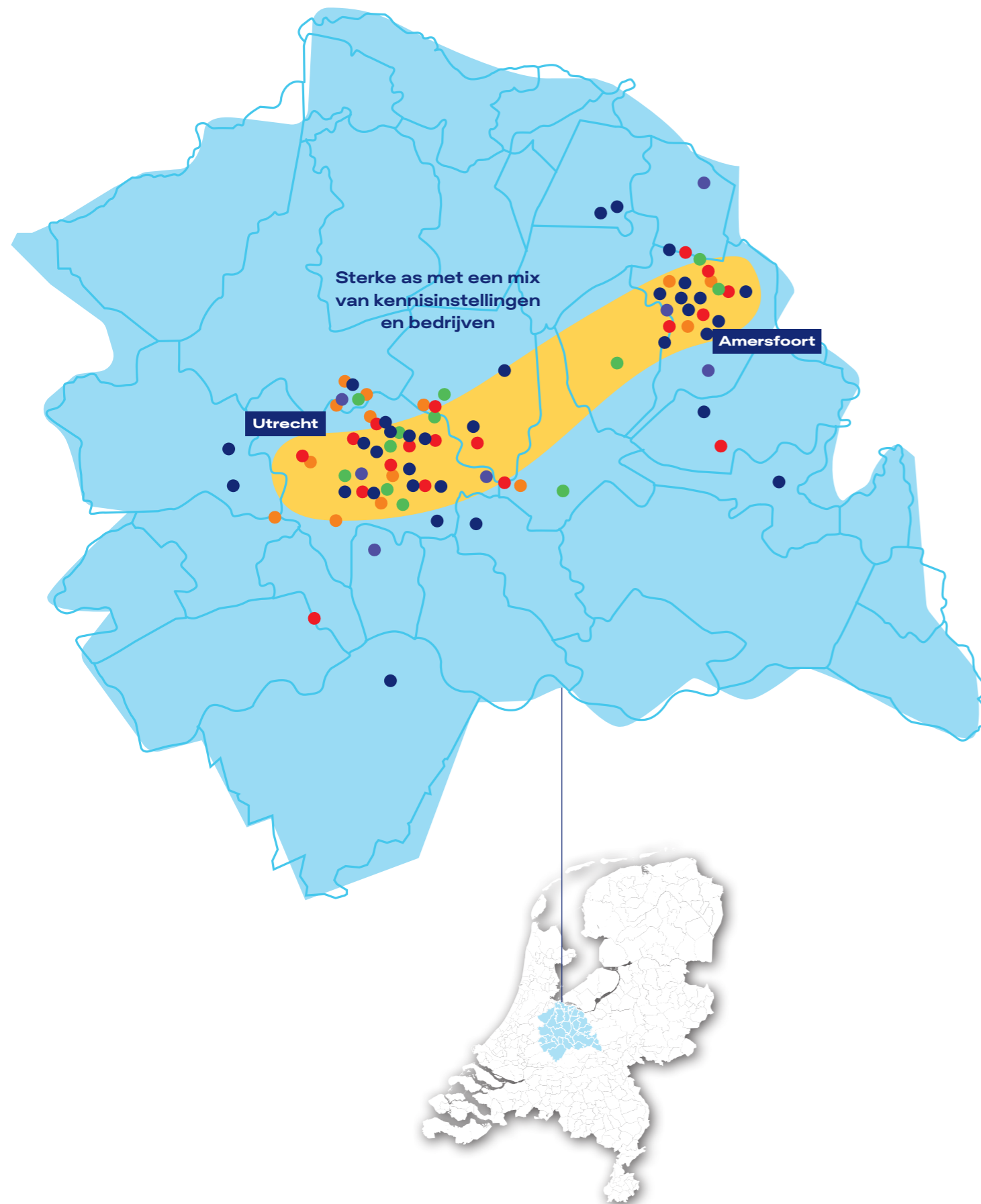
Nieuwe inzichten in de omvang van het ecosysteem

Voor Earth Valley wordt nu met Birch en de Universiteit Utrecht een verdiepingsslag gemaakt op de data over het ecosysteem. Denk aan nieuwe datasets (o.a. RVO, Cordys, innovatiespotter, topic models), inzicht in samenwerkingen in ecosysteem en de koppeling aan maatschappelijke opgaven. De inzichten uit dit onderzoek verschijnen rond de zomer in 2023.

Ook het aanhaken bij het landelijke ESMEE programma om ondernemerschap-ecosystemen beter meetbaar te maken zal inzicht geven in nieuwe kansen voor Earth Valley, als ook de andere prioritaire ecosystemen in de regio.

- Ongeveer 1 op de 6 banen in de regio Utrecht maakt deel uit van een Earth Valley-sector (vergelijkbaar met de gezondheidssector). Dit zijn ca. **125.000** banen
- Onder die banen opvallend veel in de vakgebieden van ingenieursbureaus, natuurwetenschappen en ICT/DATA/AI.
- Een locatie-coëfficiënt van **1,5 - 1,7**. Dit geeft aan dat de sector aanzienlijk groter is dan je gemiddeld zou verwachten. Dat geldt voornamelijk voor het aandeel ingenieurs en natuurwetenschappelijk R&D, goed voor 22.000 banen.
- **28%** van alle Nederlandse gesubsidieerde innovatie projecten op het gebied van aard en milieuwetenschappen en **19%** van de projecten op het gebied van bodem, lucht en watertechnologie komen uit de regio Utrecht.
- De onderwijs en kennispositie van de regio is zeer sterk. Zo scoort de internationale kennispositie van Utrecht University Geography **#2** en Earth sciences **#15** (Shanghai ranking 2022 Utrecht University)

Earth Valley

3 Life Sciences & Health

Innovaties op het gebied van Life Sciences & Health (LSH) bepalen al decennialang een deel van de signatuur van de Utrechtse regio. Met een bundeling van kennis- en onderwijsinstellingen, bedrijven en unieke zorginstellingen op het Utrecht Science Park en andere plekken in de regio kunnen we zeggen dat de kracht voornamelijk zit in de R&D.

Het afgelopen jaar heeft de ROM Utrecht Region gewerkt aan een visie en strategie om het LSH-ecosysteem mede te helpen vormen. Daarbij is nadrukkelijk verbinding gezocht met de 'buitenwereld' en daar zijn de volgende drie thema's uit voortgekomen.

Health – innovatie voor gezondheid

In de regio Utrecht staat gezondheid in breed opzicht centraal. Gezondheidsinnovaties komen voor op allerlei plaatsen – dus juist ook buiten de zorginstelling en dichtbij burgers.

Life Sciences – Biotech, MedTech, farma, en klinische innovatie

Binnen de muren van de institutionele (gezondheids-)instellingen vindt veel innovatie plaats, dat vaak de basis vormt voor LSH-ontwikkelingen.

Digitalisering in gezondheidsinnovatie

Digitalisering is een belangrijke ondersteunende technologie om innovaties in de zorg mogelijk te maken en te versnellen en is essentieel voor Life Sciences en Health ontwikkeling.

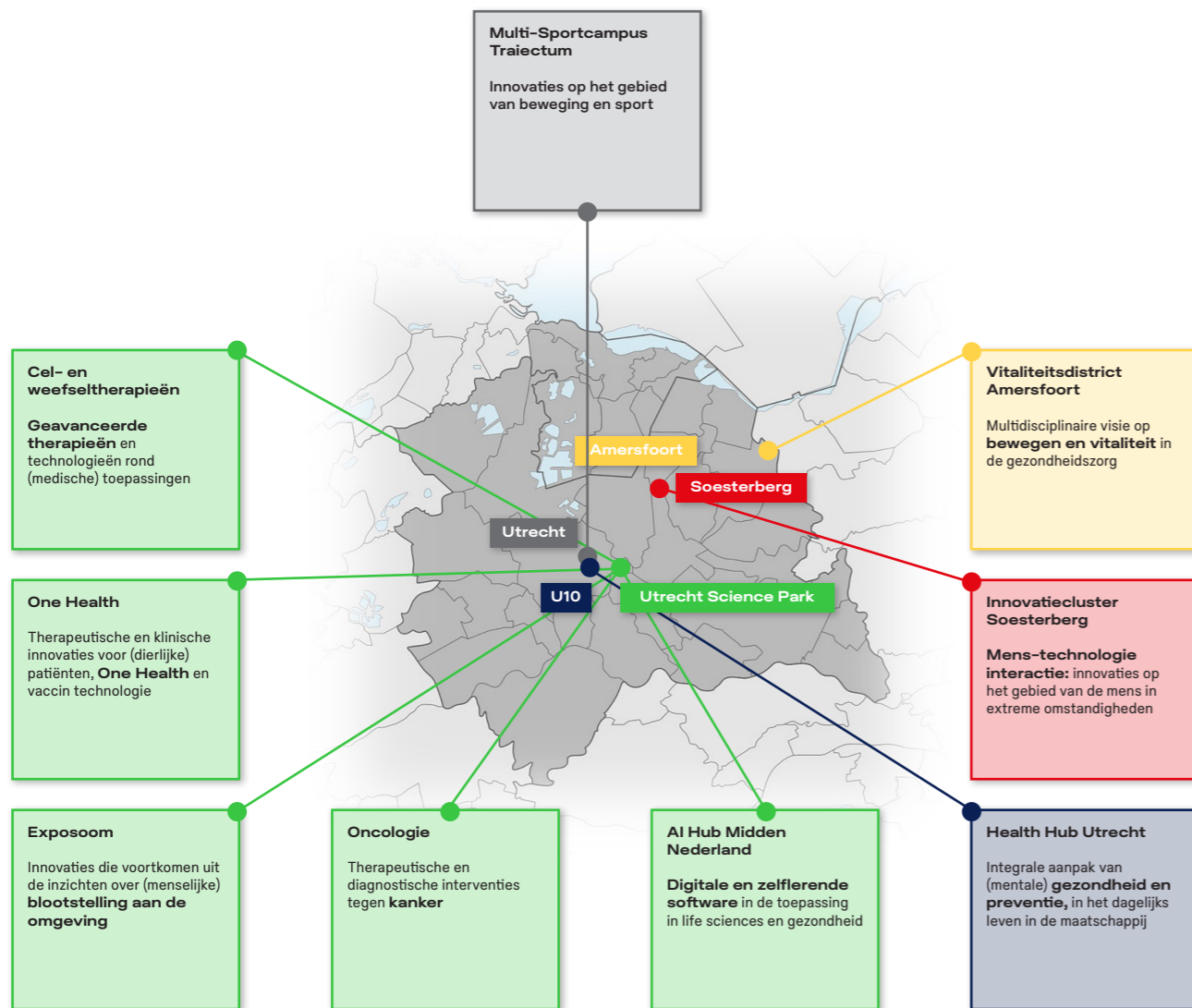
Een overzicht van het LSH ecosysteem

Open Labs

Onze regio kent diverse kleinere innovatie-ecosystemen als onderdeel van het complete LSH-ecosysteem. Deze innovatie-ecosystemen hebben één ding gemeen. Ze zijn bezig met mensgerichte innovaties. Eigenlijk kunnen we de regio zien als een groot, open laboratorium, waarin op verschillende niveaus gewerkt wordt aan een gezondere mens.

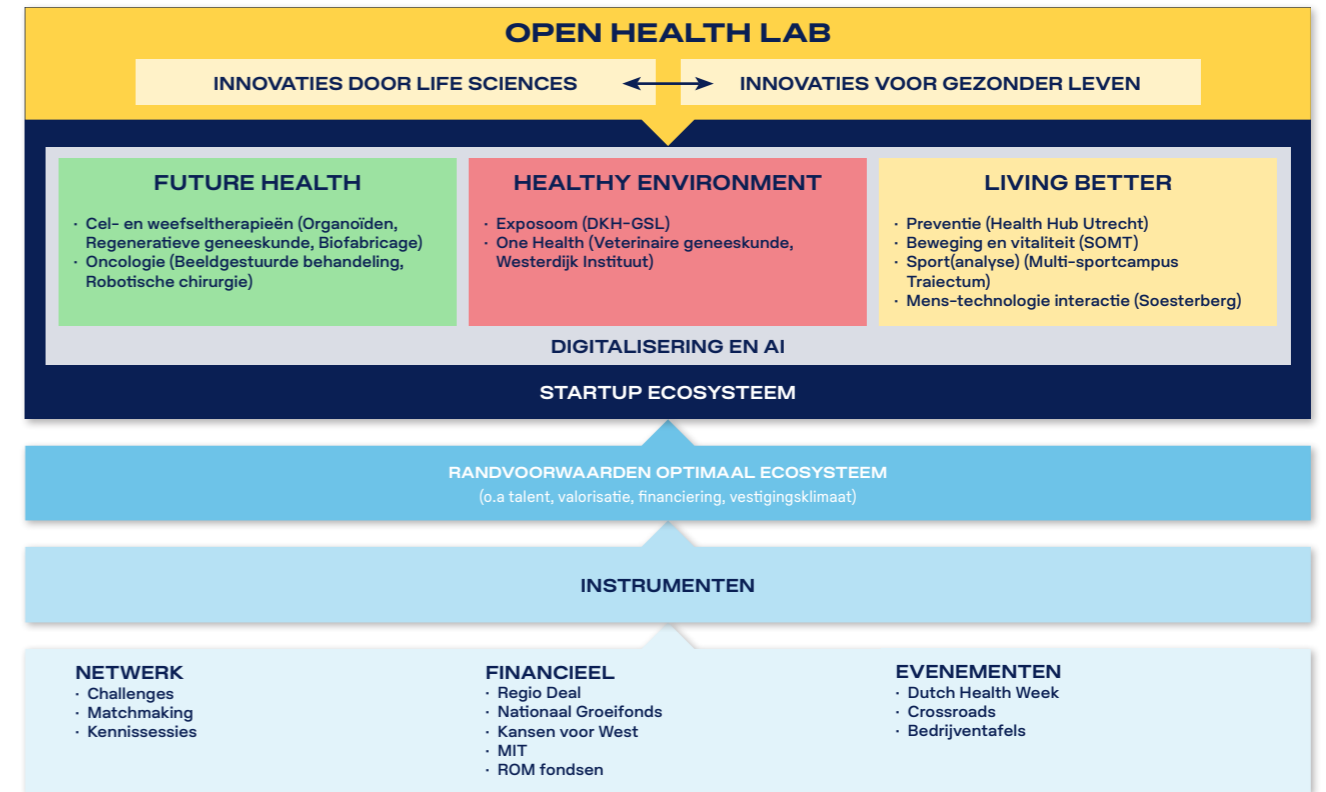
Onderstaand overzicht laat zien welke negen innovatie-ecosystemen de ROM Utrecht Region in de regio ziet en actief wil aanjagen. Daarom heeft het ecosysteemteam van de ROM als visie dat we de regio Utrecht zien als een Open Lab. Een plaats waar op toegankelijke wijze wordt gewerkt om de gezondheid van de mens op verschillende niveaus te verbeteren en waar innovaties getest, gevalideerd en geïmplementeerd kunnen worden bij verschillende doelgroepen. Hierop gaan we hierna verder in.

Focus van het LSH-ecosysteem: de gezonde mens

De strategie vanuit de ROM Utrecht Region richt zich de komende jaren op drie thema's in het regionale LSH-ecosysteem.

- **Future Health**: gericht op het verbeteren van de gezondheid van de mens met toekomstige therapieën.
- **Healthy Environment**: gericht op het gezonder maken van onze leefomgeving (onder andere in samenwerking met Earth Valley)
- **Living Better**: gericht op het NU gezonder leven met betere kwaliteit van leven.

Bovenstaand schema toont de thema's en hun onderdelen in 1 overzicht. Ook hier zie je dat digitalisering, zoals bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie, maar ook het startup ecosysteem zicht horizontaal door alle thema's heen bewegen. Zij bieden immers het fundament voor steeds meer ontwikkelingen.

Instrumenten vanuit de ROM voor LSH

Het team dat zich binnen de ROM Utrecht Region met LSH bezighoudt, zal faciliteren om de drie thema's verder zichtbaar te maken en te helpen groeien.

Dat doen we op 3 manieren.

- **In het netwerk:** door het opzetten van challenges, matchmaking tussen bedrijven en kennis- en zorginstellingen, maar ook door het aanbieden van kennissessies.
- **Financieel:** door het organiseren van aanvragen vanuit de innovatie-ecosystemen voor het Nationaal Groeifonds, Kansen voor West en de MIT-regeling. Maar ook door ons eigen Health Ventures (zie verderop).
- **Evenementen:** ROM Utrecht Region is partner geworden van de Dutch Health Week, waarbinnen we een inhoudelijk programma optuigen rondom de Open Labs visie. Daarnaast richten we ons ook met Crossroads - het startup event in de regio - en bedrijventafels op het samenbrengen van talent, innovatie en bedrijven.

Eerste mijlpalen

Het ecosysteemteam LSH zit niet stil. In 2023 worden onder andere:

- Position paper gepubliceerd + kick-off van de Health Visie van het LSH-sectorteam van de ROM.
- 6 innovatie-ecosystemen geactiveerd.
- 4 challenges gestart.
- Dutch Health Week inhoudelijke ingevuld vanuit Open Labs.
- Kansen voor West 3, NGF-3 of Regio Deal gevallen.
- Minimaal 150 bedrijven betrokken bij Open Health Labs bij innovatie-ecosysteem activiteiten.

Al met al een uitstekende start, als we bezien dat er in maart 2022 nog slechts beperkt zicht was op de kansen voor en unieke kanten van LSH in onze regio.

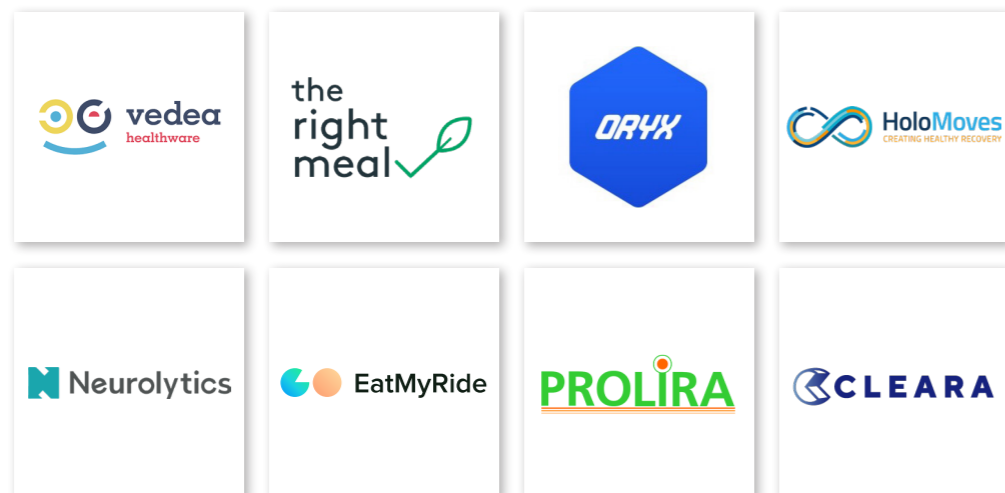
Alle reden dus om in 2023 verder te versnellen, met als doel:

De regio Utrecht als het belangrijkste Open Health Lab van de Nederlandse (en Europese) Life Sciences & Health sector positioneren. Regio Utrecht test, valideert en implementeert.

Health Ventures

Ook voor het ecosysteem LSH heeft de ROM Utrecht Region een Venture opgericht.

Met Health Ventures hebben we in het afgelopen jaar al investeringen gedaan in:

Belangrijkste uitdagingen voor het Komende jaar

- De belangrijkste uitdaging en daarmee verbonden hulpvraag vanuit Health is hoe het Open Lab echt zichtbaar wordt. Het idee is omarmd, maar de weg ernaartoe is nog niet vastgelegd. Ook is het leiderschap nog niet georganiseerd. Daarom gaat de ROM opzoek naar partijen die ons daarbij kunnen helpen.
- Het versnellen van valorisatie, ofwel het te gelde maken van ideeën. Daar ligt een geweldige kans, want er zijn voldoende baanbrekende ideeën op de plank. We zullen een organisatie moeten inrichten die ondernemers helpt om deze ideeën tot bedrijvigheid te ontwikkelen. Een van de stappen die in ieder geval wordt gezet, is de lancering van een challenge platform in samenwerking met de Provincie Utrecht en Gemeente Utrecht. Dit platform wordt in september, tijdens Crossroads gelanceerd.
- Meer IP-ontwikkeling. Dat ligt in het verlengde van de valorisatie. Eigenaarschap wanneer ondernemers een startup beginnen is een belangrijke factor daarbij.
- Druk op de arbeidsmarkt zorgt ervoor dat we minder kunnen testen, valideren en implementeren dan gewenst. En daarmee gaat het innovatietempo en de impact ervan trager. Het samenbrengen van kennisinstellingen, bedrijven en zorginstellingen om nu te starten met het inrichten van het juiste opleidingscurriculum is een essentieel onderdeel van de ontwikkeling van onze Open Labs gedachte.

Uitstekende aansluiting bij de missies van de overheid

De drie prioritaire ecosystemen zijn direct verbonden met de strategische richting die de regio Utrecht is ingeslagen: Beating Heart of a Healthy Society.

Alles wat er speelt in deze regio heeft ten doel te zorgen voor een gezonde mens en een gezonde leefomgeving. Een krachtige combinatie die bovendien naadloos aansluit bij de landelijke missies van de overheid.

Tegelijk realiseren we ons dat niet alle inzichten uit de ecosystemen al voldoende zichtbaar zijn bij de Nederlandse overheid en in Brussel. Dit betekent dat we – ook in samenwerking met de EBU – ons de komende jaren blijvend inzetten (onder andere door lobby) om die zichtbaarheid te realiseren en om te zetten in investeringen waarmee de ondernemers in de ecosystemen de ontwikkelingen kunnen versnellen.

De doelstellingen van de negen innovatie-ecosystemen in de regio Utrecht dragen volledig bij aan de vijf gezondheid en zorg-missies die het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft opgesteld voor het missie gedreven innovatiebeleid. Met tientallen andere partners (waaronder de zuster-ROMs) stemt de ROM Utrecht Region af hoe we deze urgente doelstellingen op preventie, zorg op de juiste plek en het reduceren van de ziektelast van chronische ziekten samen kunnen bereiken.

De ROM investeert in Ecosystemen

Zoals je hebt kunnen lezen, ontwikkelen de drie prioritaire ecosystemen in de regio zich snel. Dat heeft ertoe geleid dat ook binnen de ROM aan een structuur is gewerkt, waarmee we deze groei zo goed mogelijk kunnen faciliteren. We investeren door.

Onze diensten blijven altijd Investeren, Internationaliseren en Innoveren. Echter, we richten ons daarbinnen ook voor 80% op de drie ecosystemen – LSH, Earth Valley en Media & Gaming. Dat betekent dat ieder ecosysteem kan rekenen op de volle support vanuit de ROM Utrecht Region.

Zo hebben de drie prioritaire ecosystemen de support van een kernteam van ongeveer 10 FTE, bestaande uit 2 of 3 investeerders, 2 of 3 internationaliseerders, 2 business developers, 1 BI analist en 1 marketeer.

Afsluitend

Deze holistische blik op de economische talenten van de regio, in verbondenheid met de positionering van de regio en de leefbaarheid voor de inwoners levert dit hybride document op dat regelmatig geüpdatet wordt.

Wij zien het als een bijzondere kans om deze mooie ecosystemen onderdeel te laten zijn van de nationale en internationale profilering van de regio Utrecht. Maar ook om ze onderling te verbinden.

We dagen onszelf en onze partners uit om de verbindingen die nodig zijn voor succesvolle ecosystemen te faciliteren en de samenwerking tussen bedrijven (en vooral ook startups en innovatief mkb), overheden, kennisinstellingen en universiteiten te stimuleren.

Zoals gezegd, deze analyse staat niet stil. Het is slechts een momentopname die focus biedt voor de regio. Tegelijk realiseren we ons dat er talloze kansen liggen voor nieuwe ecosystemen. Die zullen we ontdekken en ontwikkelen daar waar het bedrijfsleven kansen ziet.

Colofon

Geschreven namens de ROM Utrecht Region door:

Rob van Beek, strategie en team Intelligence

Arjan van den Born, directeur

Joey Horst, Business Intelligence

Met input vanuit de sectorteams

Earth Valley:

Ruud Meijvogel: ruud.meijvogel@romutrechtregion.nl

Selinde van Raalte: slinde.vanraalte@romutrechtregion.nl

Life Sciences & Health:

Hanna Groen: hanna@romutrechtregion.nl

Marc Kalf: marc@romutrechtregion.nl

Media Technologie en Gaming:

Annet Kloprogge: annet.kloprogge@romutrechtregion.nl

Ontwerp:

Concreet geeft vorm